

Utlåtande 2007:41 RII (Dnr 323-3490/2006)

Policy mot klotter

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Policy mot klotter och liknande skadegörelse (*bilaga 2*) antas.

Föredragande borgarrådet Mikael Söderlund anför följande.

Ärendet

I detta ärende lämnas förslag till policy mot klotter och annan skadegörelse. Förslaget har utarbetas av den samverkansgrupp som stadsledningskontoret bildade på uppdrag av kommunstyrelsen i februari 2005. Förslaget har reviderats efter det att den tidigare gatu- och fastighetsroteln remitterat förslaget inom staden och efter beaktande av vad som anförs i förslag till budget 2007. Ändringarna består i följande:

2. Sanering av klotter och liknande skadegörelse ska ske senast inom en vecka. För prioriterade objekt som daghem, skolor, idrotts- och centrumanläggningar ska sanering ske inom 48 timmar från upptäckt eller anmälan. Stötande och rasistiskt klotter ska saneras omgående.

ersätts med

2. *Sanering, borttagande av klotter och liknande skadegörelse ska ske inom 24 tim (från upptäckt och/eller anmälan), prioriterat på skolor och förskolor. Stötande och rasistiskt klotter ska saneras omgående. Vid all sanering ska hantering och använda kemikalier uppfylla Stockholms stads miljöinköpskrav i "Miljökravspecifikation för klottersanering "*

5. All skadegörelse ska polisanmälas och bör fotodokumenteras. För anmälan tillhandahåller polisen en särskild blankett

ersätts med

5. *All skadegörelse ska polisanmälas och fotodokumenteras.*
6. Alla inhyrda objekt (t.ex. byggbodar, containers) ska vara sanerade innan de ställs ut i stadsmiljön och ska saneras löpande under tiden de är utställda.
ersätts med
6. *Alla inhyrda objekt (t.ex. byggbodar, containers) ska vara sanerade innan de ställs ut i stadsmiljön.*
7. Stockholm ska vid förändringar i stadsmiljön förebygga klotter och liknande skadegörelse genom att försvåra genomförandet av brotten och öka den sociala kontrollen av platser som är, eller förväntas bli, upprepat utsatta
ersätts med
7. *Stockholm ska vid ombyggnad, nybyggnad eller andra förändringar i stadsmiljön om möjligt eftersträva en utformning som förebygger och försvårar klotter och liknande skadegörelse.*
9. Vi ska inte medverka till eller stödja verksamheter eller evenemang som inte klart tar avstånd från klotter och liknande skadegörelse
ersätts med
9. *Staden ska inte medverka till eller stödja verksamheter eller evenemang som inte klart tar avstånd från klotter, olaglig graffiti och liknande skadegörelse. Staden ska inte heller medverka till verksamheter som på något sätt kan väcka intresse för och leda till klotter, olaglig graffiti eller liknande skadegörelse.*

Beredning

Ärendet har av den tidigare gatu- och fastighetsroteln remitterats till stadsledningskontoret, fastighets- och saluhallsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, renhållningsnämnden, socialtjänstnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna Bromma, Farsta, Hägersten, Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia, Maria-Gamla stan, Norrmalm och Skärholmen, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, CentrumKompaniet i Stockholm AB, AB Stockholms hem, Stockholms Hamn AB, Skolfastigheter i Stockholm AB och Stockholms Stads Parkering AB. Stadsledningskontorets yttrande har beretts av infrastrukturavdelningen. De ändringar som genomförts efter första remitteringsomgången och den antagna budgeten 2007 har beretts av trafik- och renhållningsnämnden vid möte den 23 januari 2007.

Stadsledningskontoret har efter budgetdirektiven för 2007 tillsammans med trafikkontoret reviderat förslaget och föreslår kommunfullmäktige fastställa policyn mot klotter.

Fastighets- och saluhallsnämnden överlämnar kontorets utlåtande utan eget ställningstagande. Kontoret föreslår att kommunfullmäktige godkänner den föreslagna policyn.

Idrottsnämnden tillstyrkte förslaget till policy.

Kulturnämnden ställer sig bakom att policyn godkänns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar remissen utan eget ställningstagande. Förvaltningen anser att den föreslagna policyn mot klotter är bra men vill betona vikten av att klottersanering sker på ett miljöanpassat sätt. Förvaltningen tillstyrker policyn under förutsättning att denna kompletteras med en punkt med krav på att hantering och användande av kemikalier ska uppfylla Stockholms stads miljöinköpskrav.

Renhållningsnämnden anser att det är positivt att det utökade arbetet med klotterbekämpning i Stockholms stad fortskrider och välkomnar den föreslagna policyn.

Socialtjänstnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet utan eget ställningstagande. Förvaltningen delar uppfattningen att det är angeläget att staden arbetar aktivt för att förhindra klotter och liknande skadegörelse. Vidare instämmer förvaltningen i den ståndpunkt som framförs i förslaget till policy mot klotter, att ingen form av klotter eller liknande skadegörelse ska accepteras i staden. Staden måste bedriva ett kraftfullt brottsförebyggande arbete på bred front i samverkan med andra aktörer för att ge barn och ungdomar en trygg uppväxt och minska riskerna för att de börjar begå brott.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade att utan eget ställningstagande överlämna kontorets utlåtande. Kontoret deltog i mötet i samverkansgruppen, då förslaget till policy fastställdes och kontoret har inga synpunkter eller invändningar.

Trafiknämnden återremitterade ärendet med uppdrag till kontoret att svara på kommunstyrelsens remiss utifrån de nya direktiv för klotter som återfinns i majoritetens budgetförslag. Kontoret återkom därefter med en reviderad policy i enlighet med de nya budgetdirektiven och nämnden ställde sig positiv dock med markeringen att 24-h kravet kommer att vara mycket kostsam.

Bromma stadsdelsnämnd är positivt inställd till policyn men har lämnat ett antal kommentarer som de önskar ska beaktas bl.a. att det bör finnas en centralt övergripande organisation, som kan samordna insatserna, med ett gemensamt upphandlingsansvar.

Farsta stadsdelsnämnd anser att förslaget är kortfattat, bra och tydligt men anser att det behöver revideras beträffande åtgärdstider, polisanmälan och anläggningar på av staden upplåten mark.

Hägerstens stadsdelsnämnd stödjer förslaget och utformningen av policyn med en uppmaning om att förtydliga vissa begrepp. En policy och en bred förankring utgör därför ett stöd för att alla drar åt samma håll.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade att överlämna ärendet utan eget ställningstagande. Förvaltningen tycker att det är bra med en gemensam policy mot klotter så att alla i staden som berörs av klotterfrågor arbetar från samma utgångspunkt. En ökad samordning av resurser är nödvändig för att de ska kunna utnyttjas effektivt i arbetet mot klotter.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade den 26 november 2006 att uppmana kommunfullmäktige att ta fram en ny policy som överensstämmer med direktiven i budget för 2007.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade att ärendet överlämnas utan eget ställningstagande. Förvaltningen ställer sig i huvudsak bakom de delar av förslaget som rör den fysiska stadsmiljön men har synpunkter på den del av policyn som rör ungdomsfrågorna mer specifikt.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade godkänna förvaltningens svar på remissen. Förvaltningen instämmer med de nio punkterna i policyn men vill också lägga till en del synpunkter.

AB Svenska Bostäder svarar att bolaget står i sin helhet bakom förslaget.

AB Familjebostäder ser positivt på förslaget. Bolaget har medverkat i samverkansgruppen och deltagit i beslutet avseende policyns innehåll. I samband med att policyn fastställdes av samverkansgruppen i december 2005 beslöt bolaget att följa densamma.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB arbetar redan i dag efter den föreslagna policyn och anser att arbetet fungerar tillfredsställande och att policyn kan bidra till att skapa en samsyn mellan de olika aktörerna i samhället, vilket i ett längre perspektiv kan minska klotteret i vår omgivning.

CentrumKompaniet i Stockholm AB tillstyrker den föreslagna policyn med några kompletteringar.

AB Stockholms hem kommer inte att svara på remissen.

Stockholms Hamn AB ställer sig positivt till samverkansgruppens förslag till policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm.

Skolfastigheter i Stockholm AB ställer sig positivt till och stöder förslaget till policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm.

Stockholm Stads Parkering AB har inget att erinra utan tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner policyn.

Mina synpunkter

Jag är mycket glad över att särskilda satsningar på klottersanering finns med i årets budget. Ett viktigt inslag är stadens nya klotterpolicy som innebär ett totalt avståndstagande från klotter och graffiti.

Stockholm skall bli en trygg, säker, ren och vacker stad. En stad som hålls ren och vacker bidrar till stora mervärden och borde vara ett självklart mål för alla. Det finns en tydlig koppling mellan den vackra staden och den trygga

staden. I en stad där det är rent och snyggt minskar acceptansen för andra brott. En vacker och ren stad är därmed även en tryggare stad.

Den föreslagna klotterpolicyn slår tydligt fast att förvaltningar och bolag skall upprätthålla en nolltolerans mot klotter. Samtliga nämnder och styrelser får i uppgift att konkretisera policyn och göra den synlig i verksamheten.

En snabb sanering av klotter innebär att intresset för att utföra skadegörelsen minskar, samtidigt som det mildrar dess effekter. Det har i många städer visat sig vara effektivt att satsa på snabb sanering som en medveten strategi för att motverka den här typen av skadegörelse. Åtgärder inom Helsingfors och Linköpings kommunala bostadsbolag är två exempel på hur sanering inom 24 timmar visat sig ge mycket goda resultat. Motsvarande 24-timmars garanti införs nu därför även i Stockholm. Detta i kombination med ett aktivt samarbete mellan en rad aktörer så som staden, privata fastighetsägare, polisen och SL kommer tillsammans med de satsningar som gjorts i budgeten vara viktiga steg mot en snygg och trygg stad.

Jag är positiv till den föreslagna policyn och föreslår kommunstyrelsen godkänna denna för antagande i fullmäktige.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Policy mot klotter

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Bifalla punkt 1, 3, 4, 5, 6, 7 och 8 i föredragande borgarrådets förslag till policy mot klotter
2. Besluta att punkt 2 formuleras enligt följande: Sanering, borttagande av klotter och liknande skadegörelse ska ske inom 24 tim (från upptäckt och/eller anmälan), prioriterat på skolor, förskolor, idrotts- och centrumanläggningar. Stötande och rasistiskt klotter ska saneras omgående. Vid all sanering ska hantering och använda kemikalier uppfylla Stockholms stads miljöinköpskrav i "Miljökravspecifikation för klottersanering".
3. Besluta att punkt 9 formuleras enligt följande: Stockholm ska inte medverka till eller stödja verksamheter eller evenemang som uppmuntrar till, eller leder till, klotter och liknande skadegörelse.
4. Därutöver anför följande.

Det är glädjande att en policy mot klotter äntligen kan beslutas. Policyn initierades av den föregående majoriteten i syfte att tydliggöra och skapa samling kring stadens arbete mot klotter och liknande skadegörelse.

Den föregående majoriteten gjorde i den arbetsgrupp som utvecklade det ursprungliga förslaget till policy en bedömning av vad som var en möjlig ambitionsnivå när det gäller inom vilken tid sanering av klotter och liknande skadegörelse kunde utföras. Det är glädjande att den tillträdande majoriteten har hittat vägar att, inom ramen för gällande avtal och rådande budgetutrymme, höja ambitionen och att man uppnått samling kring detta.

Det är olyckligt att man vill sänka ambitionsnivån när det gäller vilka anläggningar som ska saneras skyndsamt i det nya förslaget till policy. Vi tror att idrotts- och centrumanläggningar är miljöer där många unga rör sig. Det är också miljöer där många människor upplever otrygghet och därför bör dessa också prioriteras i en policy mot klotter.

En del i framtagandet av det ursprungliga policyförslaget var den breda samverkansgrupp inom vilken dokumentet processades fram. Där skapades en samsyn och samling kring frågeställningarna. Vi hoppas att det arbetet tas till vara och att de förändringar som föreslås också har stöd där. Vi vill också i den nionde punkten tydliggöra att det självklart är den brottsliga handlingen, och risken att stimulera sådana, som är i fokus och inte individens tankar.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. godkänna policyn med följande förändringar
 - Punkt 2. 24 timmar ändras till 48 timmar.
 - Punkt 3. Ändras till följande lydelse:
Skol- och fritidspersonal, socialsekreterare med flera bör reagera och agera direkt när ungdomar ägnar sig åt klotter och liknande skadegörelse.
 - Punkt 4 och punkt 9 stryks.
 - En ny punkt med följande lydelse läggs till:
Särskilda graffitiväggar bör anvisas eller uppföras, så att de som vill måla graffiti lagligt ska kunna göra detta.
2. därutöver anför följande:

En policy mot klotter behövs. Klotter, skräpighet och skadegörelse är ett stadsmiljöproblem.

Det är inte realistiskt med en 24-timmarsregel. En fördubbling av kostnaderna för klotterborttagning är inte försvarbart. I vår stad skadas och dör människor fortfarande på grund av trafikolyckor och luftföroreningar från trafiken. Insatserna mot klotter måste ställas emot de stora investeringar som behövs för att minska trafikens negativa hälso- och miljöpåverkan.

Det är viktigt att ansvariga vuxna reagerar och ingriper när ungdomar klottrar. Det finns dock i ärendet inte något underlag redovisat, baserat på kriminologisk forskning, som visar på en koppling mellan klotter och problem som skolk, missbruk och kriminalitet.

Det finns inte något redovisat underlag på vad ”subkulturen runt klotter och dess riskfaktorer” som nämns i punkt 4 innebär. Därför bör denna punkt inte finnas med.

Orimliga tolkningsproblem skulle uppstå när man ska ta ställning till vilka verksamheter som punkt 9 syftar på. Därför bör denna punkt inte finnas med.

Graffiti är en konstform, i likhet med exempelvis kubism och dadaism. Graffiti utförd på husväggar eller annan olaglig plats ska däremot betraktas som klotter. Det finns många ungdomar som vill få en möjlighet att på ett lagligt sätt utöva sitt intresse av att måla graffiti. Detta skulle också kunna minska förekomsten av klotter och olaglig graffiti.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Policyn tillstyrks i huvudsak
2. Punkt 4 omformuleras till följande lydelse: Skol- och fritidspersonal, socialsekreterare, föreningsaktiva m.fl. ska kontinuerligt utbildas och informeras för att bli medvetna om riskfaktorer bland ungdomar som kan leda till kriminalitet, bland annat klotter.
3. Punkt 9 stryks ur policyn
4. Därutöver anføres

Det är bra att staden tar fram en policy mot klotter eftersom vi alla vill ha en vacker och ren stad. Nedklottrade väggar och anläggningar är inte välkomnande för besökare och medför stora och onödiga kostnader som istället kan användas till att förbättra kvaliteten i våra verksamheter. Förutom förskolor, skolor samt idrotts- och centrumanläggningar ska även upprepat utsatta platser vara prioriterade områden.

Policyn tar i sin första punkt avstånd från olaglig graffiti och inte graffiti i allmänhet, vilket dock föredragande borgarråd gör i sina synpunkter. Vänsterpartiet skiljer däremot på laglig graffiti som är en konstform och klotter som är olagligt.

Subkulturen runt klotter skiljer sig inte nämnvärt från andra ungdomskulturer, förutom vilka uttryck som används. Av FOU-rapporten nr 2002:10 Stockholms ungdomar som klottrar framgår att den främsta anledningen till att ungdomar klottrar är att de har behov av att bli sedda, ingå i en gemenskap och känna att de är någon. Det är klart att ungdomar som klottrar utsätter sig för risker, exempelvis de sociala och ekonomiska följderna av brottet, olyckshändelser samt att själva bli utsatta för brott. Skol- och fritidspersonal behöver däremot inte utbildning om subkulturen runt klotter utan snarare utbildning om de olika riskfaktorer som finns bland ungdomar för att hamna snett i livet, där klotter är en sådan faktor.

Vi anser också att det är bra att åtgärder tas fram för att minska den illegala affischeringen men kan aldrig acceptera att staden ska dra in kommunala bidrag till arrangörer som använder sig av illegala metoder för att marknadsföra sitt evenemang.

Det är helt oacceptabelt om kommunen villkorar stödet till det fria kulturlivet, vilket blir följden av punkt 9 i policyn. Så som punkten är formulerad kan den användas som en gummiparagraf. Konsekvenserna skulle bli att en fri teater- eller musikgrupp som affischerar på ett elskåp kan bli av med sitt verksamhetsbidrag. Eller aldrig beviljas ett bidrag, om de inte förklarar sig villiga att följa punkt 9 i policyn.

Kommunens kulturstöd bör fördelas utifrån konstnärliga bedömningar och kulturlivet ska präglas av åsikts- och yttrandefrihet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Policy mot klotter och liknande skadegörelse (*bilaga 2*) antas.

Stockholm den 7 mars 2007

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Mikael Söderlund

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Teres Lindberg* och *Kersti Py Börjeson* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I detta ärende lämnas förslag till en stadens policy mot klotter och annan skadegörelse. Förslaget har utarbetas av den samverkansgrupp som kommunstyrelsen i februari 2005 gav stadsledningskontoret i uppdrag att bilda. Förslaget har reviderats efter det att den tidigare gatu- och fastighetsroteln remitterat förslaget inom staden och efter beaktande av vad som anförs i förslag till budget 2007. Ändringarna består i följande:

2. Sanering av klotter och liknande skadegörelse ska ske senast inom en vecka. För prioriterade objekt som daghem, skolor, idrotts- och centrumanläggningar ska sanering ske inom 48 timmar från upptäckt eller anmälan. Stötande och rasistiskt klotter ska saneras omgående.

ersätts med

2. Sanering, borttagande av klotter och liknande skadegörelse ska ske inom 24 tim (från upptäckt och/eller anmälan), prioriterat på skolor och förskolor. Stötande och rasistiskt klotter ska saneras omgående. Vid all sanering ska hantering och använda kemikalier uppfylla Stockholms stads miljököpskrav i "Miljökravspecifikation för klottersanering"

5. All skadegörelse ska polisanmälas och bör fotodokumenteras. För anmälan tillhandahåller polisen en särskild blankett

ersätts med

5. All skadegörelse ska polisanmälas och fotodokumenteras.

6. Alla inhyrda objekt (t.ex. byggbodars, containers) ska vara sanerade innan de ställs ut i stadsmiljön och ska saneras löpande under tiden de är utställda.

ersätts med

6. Alla inhyrda objekt (t.ex. byggbodars, containers) ska vara sanerade innan de ställs ut i stadsmiljön.

7. Stockholm ska vid förändringar i stadsmiljön förebygga klotter och liknande skadegörelse genom att försvåra genomförandet av brotten och öka den sociala kontrollen av platser som är, eller förväntas bli, upprepat utsatta

ersätts med

7. Stockholm ska vid ombyggnad, nybyggnad eller andra förändringar i stadsmiljön om möjligt eftersträva en utformning som förebygger och försvårar klotter och liknande skadegörelse.

9. Vi ska inte medverka till eller stödja verksamheter eller evenemang som inte klart tar avstånd från klotter och liknande skadegörelse

ersätts med

9. Staden ska inte medverka till eller stödja verksamheter eller evenemang som inte klart tar avstånd från klotter, olaglig graffiti och liknande skadegörelse. Staden ska inte heller medverka till verksamheter som på något sätt kan väcka intresse för och leda till klotter, olaglig graffiti eller liknande skadegörelse.

BEREDNING

Ärendet har av den tidigare gatu- och fastighetsroteln remitterats till stadsledningskontoret, fastighets- och saluhallsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, renhållningsnämnden, socialtjänstnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna Bromma, Farsta, Hägersten, Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia, Maria-Gamla stan, Norrmalm och Skärholmen, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, CentrumKompaniet i Stockholm AB, AB Stockholmshem, Stockholms Hamn AB, Skolfastigheter i Stockholm AB och Stockholms Stads Parkering AB. Stadsledningskontorets yttrande har beretts av infrastrukturavdelningen.

De ändringar som genomförts efter första remitteringsomgången och den antagna budgeten 2007 har beretts av trafik- och renhållningsnämnden vid möte den 23 januari 2007.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 december 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

I detta ärende lämnas förslag till en stadens policy mot klotter och annan skadegörelse. Förslaget har utarbetas av den samverkansgrupp som kommunstyrelsen i februari 2005 gav stadsledningskontoret i uppdrag att bilda. Förslaget har reviderats efter det att den tidigare gatu- och fastighetsroteln remitterat förslaget inom staden och efter beaktande av vad som anförs i förslag till budget 2007.

Bakgrund

I februari 2005 gav kommunstyrelsen stadsledningskontoret i uppdrag att bilda en samverkansgrupp mot klotter. Samverkansgruppen har hittills träffats åtta gånger med ett 40-tal representanter för olika offentliga och privata huvudmän i Storstockholm. Samverkansgruppen ingår numera som en del i projektet Stockholm - ren och vacker.

Deltagare i samverkansgruppen har förutom stadsdelsförvaltningarna varit SLK, renhållningsförvaltningen, fastighets- och saluhallskontoret, trafikkontoret, miljöförvaltningen, kyrkogårdsförvaltningen, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, konsumentförvaltningen, skönhetsrådet, stadsmuseet, Familjebostäder, Stockholmshem, Svenska Bostäder, Centrumkompaniet, Stockholm Parkering, Micasa, Stockholms

Hamnar, S:t Erik försäkring, polisen, SL, Vägverket, Banverket, Fortum, Håll Sverige Rent, Fastighetsägarna, HSB, , Hyresgästföreningen, Precens, SISAB, Svensk Handel, Nacka kommun, Sollentuna kommun, Tyresö kommun, Täby kommun, Österåkers kommun och Svensk Bevakningstjänst.

En följd av samverkansgruppen är att kontakter knutits mellan olika offentliga och privata huvudmän i Storstockholm och att en samsyn börjar växa fram. Samverkansgruppen har via olika arbetsgrupper utrett och arbetat med en rad olika frågor med anknytning till klotter. En av dessa har varit att ta fram en policy mot klotter som kan användas som för överenskommelser med andra huvudmän i staden. Syftet är att få en samsyn mellan olika offentliga och privata huvudmän i Storstockholm när det gäller klotter och liknande skadegörelse och att åstadkomma ett mer enhetligt agerande oavsett huvudman.

Ärendet

Samverkansgruppen har tagit fram bifogade förslag till policy mot klotter och liknande skadegörelse. Förslaget till policy har enhälligt tillstyrkts av samverkansgruppen. För att kunna gå vidare och använda policyn som underlag för överenskommelser med t.ex. Banverket och Vägverket, SL, kranskommuner, privata företag och fastighetsägare är det önskvärt att kommunfullmäktige antar policyn.

Ärendets beredning

Ärendet har av den tidigare gatu- och fastighetsroteln remitterats till stadsledningskontoret, fastighets- och saluhallsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, renhållningsnämnden, socialtjänstnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna Bromma, Farsta, Hägersten, Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia, Maria-Gamla Stan, Norrmalm och Skärholmen, Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Centrumkompaniet, AB Stockholms hem, Stockholms Hamn AB, Skolfastigheter i Stockholm AB och Stockholms Stads Parkering AB. Stadsledningskontorets yttrande har beretts av infrastrukturavdelningen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Majoriteten av remissinstanserna godkänner förslaget till policy men några nämnder har förslag till en del förtydliganden och kommentarer medan ytterligare några lämnar förslaget utan eget ställningstagande.

I det förslag som nu redovisas har stadsledningskontoret tagit hänsyn till remissinstansernas synpunkter och samt beaktat vad som anförs i förslag till budget 2007 vilken uttryckligen accentuerar behovet av en ny policy mot klotter.

I förslaget till budget för 2007 anges vidare att bl.a. klottersanering är en viktig åtgärd för att skapa ett tryggare Stockholm. Klotter och annan skadegörelse måste konsekvent motarbetas och saneras inom 24 timmar och där skolor och förskolor ska prioriteras särskilt. En klotterpolicy ska innebära ett totalt avståndstagande från klotter och graffiti. En jourtelefon som fungerar så att allmänheten kan inrapportera klotter och annan vandalisering är en viktig åtgärd. Ytterligare förbättrat samarbete med fastighetsägare, arrangörer av evenemang, affärsinnehavare m.fl. är också en viktig strategi.

Som en följd av denna prioritering föreslås 18 mnkr extra avsättas i trafik- och renhållningsnämndens budget, såsom samordningsansvariga inom staden för dessa frågor. Denna satsning och ett tydligt samordningsansvar sammanfaller också med vad flera remissinstanser framhåller - att det bör finnas en sammanhållande organisation med ett samlat upphandlings-ansvar och att tillräckliga resurser avsätts för att en snabb klotter-

sanering ska kunna uppnås.

Stadsledningskontoret föreslår mot denna bakgrund att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar föreliggande förslag till policy och annan skadegörelse som ett led i denna prioritering.

Fastighets- och saluhallsnämnden beslutade den 26 oktober 2006 att överlämna kontorets utlåtande utan eget ställningstagande.

Fastighets- och saluhallskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Policyn är sammanfattad i nio punkter som mer eller mindre berör nämndens fastigheter och verksamhet. Kontoret föreslår att nämnden beslutar föreslår att kommunfullmäktige godkänner den föreslagna policyn.

Idrottsnämnden beslutade den 19 december 2006 att tillstyrka förslaget till klotterpolicy.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Madeleine Sjöstedt m.fl. (fp), ledamoten Billy Östh m.fl. (m) och Leif Kroon (kd), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser det som mycket positivt att en samsyn vuxit fram i synen på klotter och liknanden skadegörelse mellan olika offentliga och privata huvudmän. Enligt förvaltningen ger nerklottrade anläggningar ett budskap som inte är välkommande för besökare och som kan bli till en negativ symbol för verksamhetens kvalitet. En nerklottrad anläggning kan ge budskapet att man inte bryr sig om sin fastighet, och kanske inte heller är särskilt angelägen om verksamhetens innehåll. Ur det perspektivet är det oerhört angeläget att alla idrottsanläggningar hålls rena från klotter och annan liknande skadegörelse, och att saneringen sker så fort som möjligt.

Förvaltningen föreslår mot den här bakgrunden att nämnden tillstyrker den föreslagna policyn mot klotter och liknanden skadegörelse.

Kulturnämnden beslutade den 7 november 2006 enligt förvaltningens förslag och överlämnar yttrandet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordförande Roger Mogert (s), ledamoten Eva Louise Erlandsson Slorach (s) samt tjänstgörande ersättarna Inga Granberg (s) och Malin Romlin (s), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Annaklara Matthiesen (mp), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen, som deltagit i framtagandet av policyn, ställer sig bakom att den godkänns. Klotter är inte acceptabelt och förfular stadens rum. Eftersom så många aktörer varit med om att ta fram dokumentet har policyn redan en bred förankring. Policyn berör kulturförvaltningen framför allt i dess första och sista punkt. Det är självklart att kulturförvaltningen följer policyn, inte affischerar på annat än anvisade legala platser och i de egna berörda verksamheterna mycket tydligt markerar för deltagare att klotter är olagligt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 31 oktober 2006 att överlämna remissen till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att den föreslagna policyn mot klotter är bra men vill betona vikten av att klottersanering sker på ett miljöanpassat sätt och att krav på kemikalier förmedlas till leverantörerna av kemikalierna. Projektet miljöanpassad upphandling i Stockholms stad har under 2006 tagit fram miljöinköpskrav för staden bl.a. för klottersanering. Förvaltningen tillstyrker den föreslagna policyn under förutsättning att denna kompletteras med en punkt med krav på hantering och användande av kemikalier ska uppfylla Stockholms stads miljöinköpskrav.

Renhållningsnämnden beslutade den 25 oktober 2006 lämna ärendet utan ställningstagande.

Reservation anfördes av Yildiz Kafkas (mp), Eva Oivio (s) och Dick Urban Vestbro (v), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Yildiz Kafkas (mp), Eva Oivio (s) och Dick Urban Vestbro (v), *bilaga 1*.

Renhållningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Renhållningsförvaltningen anser att det är positivt att det utökade arbetet med klotterbekämpning i Stockholms stad fortskrider och välkomnar den föreslagna policyn.

Socialtjänstnämnden beslutade den 24 oktober 2006 att överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 10 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen att det är angeläget att staden arbetar aktivt för att förhindra klotter och liknande skadegörelse. Vidare instämmer förvaltningen i den ståndpunkt som framförs i förslaget till policy mot klotter, att ingen form av klotter eller liknande skadegörelse ska accepteras i staden. Det är angeläget att den samverkan som pågår får konkret resultat i form av en ren och trygg stad. Den policy som tagits fram bör ha förutsättningar att utgöra ett stöd i arbetet att förebygga och sanera klotter och liknande skadegörelse. Det är självfallet viktigt att verksamheter som staden ansvarar för såsom förskolor och skolor bedrivs i fastigheter fria från klotter. Förvaltningen menar dock att även upprepat utsatta platser borde ingå i uppräknningen av prioriterade objekt i punkt 2. Om klotter inte tas bort på upprepat utsatta platser är det en signal om uppgivenhet från samhället. Det är viktigt att se subkulturen runt klotter som en kultur som inte skiljer sig nämnvärt från andra ungdomskulturer. Det är främst uttrycken som skiljer sig åt mellan de olika kulturerna.

Förvaltningen föreslår att punkten 4 i förslaget till policy omformuleras enligt följande: *Skol- och fritidspersonal, socialsekreterare, föreningsaktiva m.fl. ska kontinuerligt utbildas och informeras för att bli medvetna om riskfaktorer bland ungdomar som kan leda till kriminalitet, bland annat klotter.* Staden måste bedriva ett kraftfullt brottsförebyggande arbete på bred front i samverkan med andra aktörer för att ge barn och ungdomar en trygg uppväxt och minska riskerna för att de börjar begå brott.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 19 oktober 2006 att utan eget ställningstagande överlämna kontorets utlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ordföranden Kersti Py Börjeson (s), Conny Nilsson (s), Gunni Ekdahl (s), Rolf Lindell (s), Jan Qvarsell (s), Ewa Törngren (v) och Cecilia Obermüller (mp), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontorets representant deltog i mötet i samverkansgruppen 2005-12-01, då förslaget till policy fastställdes och kontoret har inga synpunkter eller erinringar.

Trafiknämnden beslutade den 14 november 2006 återremittera ärendet och därutöver anföra följande: I det liggande budgetförslaget anges nya inriktningsmål för klottersanering. Trafikkontoret ges därför uppdraget att svara på kommunstyrelsens remiss utifrån de nya direktiven. Vid Trafik och renhållningsnämndens möte den 23 januari 2007 antogs det återremitterade förslaget.

Reservation anfördes vid återremitteringen av vice ordförande Mirja Särkiniemi (s) samt ledamöterna Jimmy Lindgren (s), Reine Meyer-Strömberg (s) och Kåre Gustavsson (s), *bilaga 1*.

Reservation anfördes vid återremitteringen av ledamoten Ann-Marie Strömberg (-), *bilaga 1*.

Reservation anfördes vid återremitteringen av tjänstgörande ersättare Hampus Rubaszkin (mp), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 januari 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret finner föreslagen policy mot klotter, i enlighet med de nya direktiven och det modifierade förslag till klotterpolicy enligt de nya direktiven (bilaga 2) som stadsledningskontoret arbetat fram och som trafikkontoret tagit del av väl avvägt och tillstyrker förslaget. Trafikkontoret vill emellertid understryka, att den höjda ambitionsnivån kommer att medföra avsevärt ökade kostnader för såväl trafikkontoret, som för andra förvaltningar. Bara i trafikkontorets fall är det inte orimligt att utgå från en fördubbling av kostnaderna för klottersanering.

Bromma stadsdelsnämnd beslutade den 26 oktober 2006 att överlämna kontorets utlåtande som svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen skriver att de är positivt inställda till policyn men har lämnat ett antal kommentarer som de önskar ska beaktas bl.a. att det bör finnas en centralt övergripande organisation, som kan samordna insatserna, med ett gemensamt upphandlingsansvar. De anser även att det ekonomiska ansvaret, för saneringen, bör ingå i den centrala organisationen. De gör

bedömningen att policyn har en viktig funktion att fylla, när det gäller att skapa en renare och tryggare miljö, men även för att uppmärksamma och stödja ungdomar som riskerar att fara illa. Förvaltningen har valt att kommentera de punkter där vi anser att ett förtydligande krävs för att öka förståelsen.

Punkt 2. Om allmänheten ska följa uppmaningen att ringa det journalnummer som för närvarande är aktuellt (driftcentralen) är det mycket viktigt att inrapporteringen leder till en snabb sanering. För att inte oklarheter ska uppstå bör det finnas en central övergripande organisation, med gemensamt upphandlingsansvar, som kan samordna insatserna. Vi anser även att det ekonomiska ansvaret, för saneringen, bör ingå i den centrala organisationen.

Punkt 3. Det är av stor vikt att ta klotter, som ett riskbeteende på allvar. Det är även viktigt att inom stadsdelarna hitta metoder för att identifiera dessa ungdomar i ett tidigt

skede. Detta är möjligt genom samverkan mellan olika parter som arbetar med ungdomar såsom skola, polis, socialtjänst och fritidsgårdar.

Punkt 4. Det är även av stor vikt att tillhandahålla verktyg för hur man kan agera vid oro, utifrån den aktuella verksamheten, och att föräldrar, vars ungdomar klottrar, erbjuds information om de risker som är förknippade kring detta.

Punkt 5. Genom att fotodokumentera samt utveckla strukturer för att använda dokumentationen i kartläggningssyfte ökar möjligheten avsevärt att kunna identifiera ungdomarna i ett tidigt skede.

Farsta stadsdelsnämnd beslutade den 23 november 2006 godkänna förvaltningens svar på remissen och därutöver anföra följande.

I majoritetens förslag till budget står att en ny policy mot klotter ska tas fram i staden. I väntan på att detta sker vill vi poängtera vikten av snabb klottersanering. Klotter bör saneras inom 24 timmar och skolor och förskolor bör vara prioriterade. Vi välkomnar förslagen till krafttag mot klottret.

Reservation anfördes av ledamöterna Gunnar Sandell m.fl. (s) och Pekka Koskenvoima (mp) samt tjänstgörande ersättaren Ola Karlsson (v), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget är kortfattat, bra och tydligt men anser att det behöver revideras beträffande åtgärdstider, polisanmälan och anläggningar på av staden upplåten mark. Genom samarbete mellan förvaltningar och bolag i samband med upphandlingar tror förvaltningen att åtgärdstiden för sanering kan kortas ned betydligt mot vad som anges i policyn. Inhyrda objekt såsom bodar, containers, etc. ska vara sanerade innan de ställs ut. De ska även saneras under tiden de står ute. Ett långt större problem är nedklottrade bodar som står på mark upplåten av Stockholms stad. Förvaltningen anser att stycket kompletteras med att även dessa ska saneras.

Hägerstens stadsdelsnämnd beslutade den 16 november 2006 att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag och anför därutöver följande.

I majoritetens förslag till budget står att en ny policy mot klotter ska tas fram i staden. I väntan på att detta sker vill vi poängtera vikten av snabb klottersanering. Klotter bör saneras inom 24 timmar och skolor och förskolor bör vara prioriterade. Vi välkomnar de föreslagna förslagen på krafttag mot klottret.

Reservation anfördes av vice ordföranden Kenneth Nilsson m.fl. (s), ledamoten Bengt Sundell (-) och tjänstgörande ersättaren Ann Westlund (mp), *bilaga 1*.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen stödjer förslaget och utformningen av policyn med en uppmaning om att förtydliga vissa begrepp. En policy och en bred förankring utgör därför ett stöd för att alla drar åt samma håll. Det råder ofta oklarheter kring begreppen klotter och graffiti. Förvaltningen menar därför att det är viktigt att policyn definierar båda begreppen i policyn.

Begreppet olaga affischering är också ett vitt begrepp som omfattar skyltning, vipp-skyltar osv. som idag är en polisiär sak att åtgärda. I det fall staden vidtar åtgärder innebär det också ett egenmäktigt förfarande. Förvaltningen kan inte låta bli att gå ett steg vidare i processen eftersom vi räknar med att policyn leder fram till en handlingsplan som beskriver genomförandet och rutiner för klotterarbetet. I det sammanhanget är det bl.a. viktigt att reda ut vem som ska sanera klotret och vem som ska bekosta den?

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade den 31 oktober 2006 överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tar inte ställning till förslaget i remissen.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade den 26 oktober 2006 att överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tycker att det är bra med en gemensam policy mot klotter så att alla i staden som berörs av klotterfrågor arbetar från samma utgångspunkt. En ökad samordning av resurser är nödvändig för att de ska kunna utnyttjas effektivt i arbetet mot klotter. Det är tillfredställande att det slås fast i policyn att ingen form av klotter, olaga affischering och liknande skadegörelse kan accepteras och likaså att vi inte ska medverka till eller stödja verksamheter eller evenemang som inte tar avstånd från klotter och skadegörelse. En ökad samordning av de resurser som används för att bekämpa klotter är viktig för att kunna utnyttja dem effektivare. Det är också viktigt att påpeka att det måste avsättas tillräckliga medel för klotterbekämpning för att klotterpolicyns intentioner om snabb klottersanering ska kunna uppnås.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade den 26 oktober 2006 att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag.
att därutöver anföra följande:

I majoritetens förslag till budget står att en ny policy mot klotter ska tas fram i staden. I väntan på att detta sker vill vi poängtera vikten av snabb klottersanering. Klotter bör saneras inom 24 timmar och skolor och förskolor bör vara prioriterade. Vi välkomnar de föreslagna förslagen på krafttag mot klottret.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Maria Palme m.fl. (s), ledamoten Åsa Hagelstedt m fl (v) samt Stefan Nilsson (mp), *bilaga 1*.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat 27 september 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att en gemensam policy behövs men menar att övrigt arbete mot klotter också måste fortsätta och konkretiseras. Hela staden måste ha ett samlat gemensamt förhållningssätt i dessa frågor för att nå framgång. Vidare bör en samordnad saneringsverksamhet eftersträvas så att när en plats sanerats så har allt klotter på denna plats försvunnit samtidigt. I annat fall blir det meningslöst för en aktör med ett mindre omfattande ansvar att sanera sina objekt, eftersom det knappast syns om omgivande klotter är kvar. Policyförslaget kan vara ett av flera verktyg för att nå framgång. Stadsdelsförvaltningen anser att de nio punkterna i policyn har adekvat inriktning men för att policy ska kunna bli slagkraftig och kärnfull bör den finslipas ytterligare.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade den 19 oktober 2006 att ärendet överlämnas utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av ledamoten Roland Karlsson m.fl. (s), ledamoten Hans Enroth (v) och tjänstgörande ersättaren Yildiz Kafkas (mp), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 september 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak bakom de delar av förslaget som rör den fysiska stadsmiljön men har synpunkter på den del av policyn som rör ungdomsfrågorna mer specifikt. Vad gäller frågan om att reagera och agera direkt vid misstanke om att ungdomar ägnar sig åt klotter och liknande skadegörelse och att öka möjligheten för ungdomarna att kunna utvecklas i en miljö fri från riskfaktorer som skolk, missbruk och kriminalitet, instämmer förvaltningen men vill också i sammanhanget lyfta fram vikten av förebyggande arbete. Förvaltningen är positiv till förslaget om att skol- och fritidspersonal, socialsekreterare, föreningsaktiva m.fl. kontinuerligt ska utbildas och informeras för att bli medvetna om subkulturen runt klotter och dess riskfaktorer. Man bör dock vara medveten om att denna subkultur är en av flera och att subkulturerna skiftar från årskull till årskull. Det viktigaste är att stadens anställda får utbildning i hur man ska arbeta förebyggande för att "sårbara grupper" ska få goda uppväxtvillkor och därmed undgå att dras till destruktiva subkulturer.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade den 26 oktober 2006 godkänna förvaltningens svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med de nio punkterna i policyn men vill också lägga till en del synpunkter. Förslag från förvaltningen:

Samordning av bevakningstjänster vad gäller kommunens ansvarsområde.

Samverkan med företag och andra verksamheter vad gäller gemensamma bevakningstjänster.

Kommunen uppväntar berörda myndigheter om vikten av att få kameraövervakning på våra skolor.

Ökat och mer strukturerat samarbete med polisen gällande dessa frågor.

CentrumKompaniet i Stockholm AB tillstyrker den föreslagna policyn med nedan angivna kompletteringar. CentrumKompaniet delar uppfattningen att centrumanläggningar utgör prioriterade objekt som bör saneras inom 48 timmar samt att stötande och rasistiskt klotter skall tas bort omedelbart. Enligt vår uppfattning borde även torgen ingå bland de prioriterade objekten. Dessa ligger ofta i anslutning till centrumanläggningarna och det är viktigt att man får en sammanhängande sanering. Vintertid kan 48 timmar vara en alltför kort tid eftersom vissa fasadtyper kan skadas av sanering vid sträng kyla. Man måste i dessa fall acceptera en längre tidsintervall mellan klottersaneringarna.

För att saneringen skall få någon direkt effekt måste saneringen utföras av samtliga intressenter i ett område. Det måste således finnas en tydlig samverkan mellan t.ex. Staden, SL, Energibolag, Centrumägare och övriga fastighetsägare. I policyn ges inget konkret förslag till hur en sådan samverkan skall ske. Vem har ansvaret för samverkan m.m.?

Hur skall de ökade kostnader som policyn medför finansieras?

AB Familjebostäder Mot bakgrund av nedanstående ser bolaget positivt på förslaget. AB Familjebostäder har medverkat i samverkansgruppen och deltagit i beslutet avseende policyns innehåll. I samband med att policyn fastställdes av samverkansgruppen i december 2005 beslöt bolaget att följa densamma. Det är för bolaget mycket viktigt att bolagets bostäder och bostadsområden är och förblir attraktiva, trivsamma, trygga och säkra för hyresgäster och andra som vistas där. Den yttre miljön är en väsentlig faktor härvidlag.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB lämnar ett kontorsyttrande i huvudsak enligt följande:

I februari 2005 gav kommunstyrelsen stadsledningskontoret (SLK) i uppdrag att starta en samverkansgrupp mot klotter. Samverkansgruppen består av ett 40-tal representan-

ter för olika offentliga och privata huvudmän i Storstockholm och gruppen har hittills träffats sex gånger. Samverkansgruppen ingår numera som en del i projektet Stockholm – ren och vacker. Ordförande har varit stadsdelsdirektören i Kungsholmens stadsdelförvaltning.

Samverkansgruppen har bland annat

- undersökt möjligheterna att via lokala ordningsstadgan och plan- och bygglagen (PBL) kräva att fastighetsägare sanerar klotter
- följt processen med de tre riksdagsmotioner som föreslår en åldersgräns för inköp av sprejffärg
- tagit fram informationsmaterial bl.a. en power point-presentation
- tittat på internationella erfarenheter i bland annat Helsingfors
- diskuterat med stadsbyggnadskontoret på vilka sätt man byggnadstekniskt kan förebygga klotter och annan skadegörelse genom materialval etc
- haft en dialog med kulturskolan angående deras grafitti-kurser
- tagit initiativ till att kommunfullmäktige i budgeten för 2006 fastställde 48-timmarsregeln för sanering av prioriterade objekt
- i samarbete med trafikkontoret förstärkt driftcentralen så att de kan ta emot anmälningar om klotter och skadegörelse oavsett fastighetsägare.

Micasa Fastigheters synpunkter

Micasa Fastigheter i Stockholm AB deltog i arbetsgruppen som arbetade fram förslaget och arbetar redan idag efter den föreslagna policyn.

Bolaget anser att arbetet fungerar tillfredsställande och att policyn kan bidra till att skapa en samsyn mellan de olika aktörerna i samhället, vilket i ett längre perspektiv kan minska klotret i vår omgivning.

Kostnaden för sanering av klotter på bolagets fastigheter beräknas kosta 300 000 kronor under 2006, vilket är en svag ökning mot föregående år. Antalet saneringar har ökat något från 108 tillfällen under 2005 till 114 tillfällen hittills under 2006.. Eftersom antalet fastigheter ökat under 2006 är det oklart om det har skett någon reell ökning av klotret.

Eftersom det är viktigt att få kunskap om hur lång tid det tar från anmälan av klotter tills saneringen är klar kommer bolaget att ta fram en rutin som gör det möjligt att följa upp saneringen av klotter i efterhand.

De fastigheter som Micasa förvaltar är en del av stadsrummet i Stockholm och det är därför angeläget att vi som fastighetsägare åtgärdar klotter snabbt och konsekvent.

Hyresgästerna i våra fastigheter känner många gånger en otrygghet. Klotter bidrar till en känsla av otrygghet och förfular vår offentliga miljö. Micasa har därför på olika sätt påbörjat ett arbete för att minska otryggheten. Det har bl a skett genom en förbättrad belysning, t ex Räcksta sjukhem och Pilträdet. Bolaget avser också att i likhet med den pågående tillgänglighets-inventering påbörja en trygghetsinventering under 2007. Klottersaneringen är också en viktigt led i arbetet att skapa en trygg miljö för våra hyresgäster.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) Föreliggande svar kommer att behandlas i SISAB:s styrelse den 22 november 2006. SISAB:s synpunkter har i huvudsak följande lydelse.

SISAB har utvecklat väl fungerande rutiner vad gäller sanering och fotodokumentation av klotter, registrering och systematisering av skadegörelseanmälningar. Nolltolerans har, utifrån antagen policy, varit en del av bolagets arbetssätt sedan flera år tillbaka. Huvuddelarna i bolagets rutiner är dels att allt klotter dokumenteras och polisanmäls samt dels ett snabbt agerande. SISAB har mycket goda erfarenheter av detta arbetssätt och arbetar aktivt med dessa frågor i hela organisationen. SISAB har för avsikt att besluta om den nivå som möter stadens krav i form av beslutad policy.

SISAB ställer sig positivt till och stöder förslaget till policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm.

AB Stockholmshem kommer inte att svara på remissen.

Stockholms Hamn AB Styrelsen föreslås besluta att besvara remissen enligt upprättat tjänsteutlåtande, godkänna och till stadshuset översända detta remiss-svar. Stockholms Hamn ställer sig positiv till samverkansgruppens förslag till policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm.

Stockholms Stads Parkering AB anför i huvudsak följande:

Bolaget tycker att det är värdefullt att alla olika berörda intressenter nu får en gemensam utgångspunkt i arbetet med att bekämpa klotter i alla dess former samt att förutsättningarna för ett brett samarbete dem emellan ökar i detta för staden så viktiga arbete. Stockholm Parkering har inget att erinra utan tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner policyn.

AB Svenska Bostäder svarar att bolaget står i sin helhet bakom förslaget.

RESERVATIONER M M

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Madeleine Sjöstedt m.fl. (fp), ledamoten Billy Östh m.fl. (m) och Leif Kroon (kd) enligt följande.

I majoritetens förslag till budget står att en ny policy mot klotter ska tas fram i staden. I väntan på att detta sker vill vi poängtera vikten av snabb klottersanering. Klotter bör saneras inom 24 timmar och skolor och förskolor bör vara prioriterade. Vi välkomnar de föreslagna förslagen på krafttag mot klottret.

Kulturnämnden

Reservation mot kulturnämndens beslut anfördes av vice ordförande Roger Mogert m.fl.(s) enligt följande.

Att kulturnämnden beslutar

- att i huvudsak godkänna förslaget om policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm
- att avslå förvaltningens andra att-sats
- att därutöver anför följande:

Stockholm ska naturligtvis inte uppmuntra till skadegörelse, klotter eller illegal affischering. Beslut om kulturstöd ska dock baseras på den konstnärliga kvaliteten eller innehållet i det arrangemang som ansökan gäller.

Reservation anfördes av ledamoten Annaklara Matthiesen (mp) enligt följande.

Att kulturnämnden beslutar

- att ej godkänna förslaget om policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm
- att uppdra åt kulturförvaltningen att i samverkan med gatukontoret och defria kulturlivet skapa fungerande legala marknadsföringskanaler för de kulturverksamheter som idag affischerar illegalt.
- att därutöver anför följande:

Kulturförvaltningens förslag om att villkora kulturstödet med krav på att ej tillämpa illegal affischering, slår hårt mot de kulturarrangörer som idag har de sämsta ekonomiska förutsättningarna för sin verksamhet. Stora kulturinstitutioner har råd att annonsera på lagligt vis i exempelvis dagstidningar och på kommersiella affischtavlor. Men för stora delar av det fria kulturlivet är ofta otillåten affischering det enda sättet att nå ut till publiken för en rimlig kostnad.

Innan kulturnämnden sätter upp villkor om att enbart stödja verksamheter som ej affischerar illegalt, måste kulturnämnden se till att godtagbara alternativ finns för de kulturverksamheter som inte har möjlighet att nå sin publik på annat sätt. Resurser måste satsas på att skapa alternativa marknadsförings-kanaler för dessa grupper.

Klotter och annan skadegörelse är brottsliga handlingar och bör därför ej uppmuntras av kommunen. Brotten kan dock betraktas som ringa enligt gällande straffskala. De drabbar dessutom inte stadens medborgare särskilt hårt. Därför är det felaktigt att kommunen lägger ned så pass stora resurser som nämns i policyn på att motverka dessa brott, när det finns allvarligare brott vars motverkan kunde ges större resurser. Resurserna som idag läggs på klottersanering skulle istället kunna användas till mer angelägna saker, exempelvis till att motverka våldsbrott mot kvinnor eller narkotikarelaterad brottslighet. Istället för att anlita en klottersaneringsfirma kan man låta klottarna själva sanera efter sig.

Vad som anses som fult och vackert i staden uppfattas olika från medborgare till medborgare. En del uppfattar tags och graffiti som fult, medan andra kan störas av ett ofentligt konstverk eller en kommersiell reklamaffisch. För en del uppfattas illegal affischering och graffiti som något välkommet, medan andra tycker att det är störande. Kommunens kulturstöd bör fördelas på konstnärliga grunder, och inte utefter vilken inställning kulturutövarna har till klotter eller illegal affischering. Kulturlivet ska präglas av åsikts- och yttrandefrihet även i denna fråga. Legala former av gatukonst berikar staden och bör uppmuntras även om utövarna även ägnar sig åt illegal gatukonst.

Renhållningsnämnden

Reservation mot renhållningsnämndens beslut anfördes av Yildiz Kafkas (mp), Eva Oivio (s) och Dick Urban Vestbro (v) med hänvisning till förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande gjordes av Yildiz Kafkas (mp), Eva Oivio (s) och Dick Urban Vestbro (v) enligt följande.

Vi välkomnar stadens förslag till policy mot klotter. Renhållningsnämnden är indirekt berörd av problemet med klotter, skräpighet och skadegörelse vid återvinningsstationerna på allmän plats. Det är visserligen materialbolagen, FTI som har ansvar för dess skötsel, men staden kan genom det nya markavtalet ställa högre krav på producenterna för att säkerställa att materialbolagen/FTI vidtar snabba åtgärder och förebygger sanitär olägenhet och förföljningen av staden.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation mot stadsbyggnadsnämndens beslut anfördes av ordföranden Kersti Py Börjeson (s), Conny Nilsson (s), Gunni Ekdahl (s), Rolf Lindell (s), Jan Qvarsell (s), Ewa Törngren (v) och Cecilia Obermüller (mp), med motiveringen att de önskat att nämnden beslutat i enlighet med kontorets förslag till beslut.

Trafiknämnden

Reservation mot trafiknämndens beslut anfördes av vice ordförande Mirja Särkiniemi (s) samt ledamöterna Jimmy Lindgren (s), Reine Meyer-Strömberg (s) och Kåre Gustavsson (s) enligt kontorets förslag.

Reservation anfördes ledamoten Ann-Marie Strömberg (-) enligt av henne framställda yrkandet enligt följande.

Trafiknämnden beslutar

- att förorda att klottersanering skall ske inom 24 timmar från upptäckt eller anmälan,
- att förorda att samordnad klottersanering enligt "Helsingforsmodellen" införs i Stockholms stad,
- att i övrigt godkänna kontorets förslag, samt
- att anföra följande:

Klottersanering skall ske snabbt för att ha avsedd effekt. Förövarna skall inte kunna ta del av sina verk. På så sätt blir själva klottersaneringen även förebyggande. En vecka är alltför lång tid.

I Helsingfors har klottersanering sedan länge skett genom en samordning där allt klotter saneras av samma saneringspatruller, oavsett vem som är fastighetsägare till det nedklottrade objektet. Metoden är effektiv och på sikt även ekonomisk. Denna modell bör införas även i Stockholm.

De ökade kostnaderna en skärpt klottersaneringspolicy medför får beaktas i budgetsammanhang.

Reservation anfördes av tjänstgörande ersättare Hampus Rubaszkin (mp) enligt det av honom framställda yrkandet enligt följande.

- att punkt 3 i policyn mot klotter och skadegörelse stryks.
- att punkt 8 bör kvarstå som föreslås i policyn.
- att i övrigt godkänna utlåtandet som svar på remissen.
- att anföra följande:

Miljöpartiet välkomnar en policy mot klotter och skadegörelse. Vi menar dock att kopplingen mellan klotter och sociala problem är oklar, och hanteringen av andra sociala problem än klotter bör därför hanteras i andra sammanhang än en klotterpolicy.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation mot stadsdelsnämndens beslut anfördes av ledamöterna Gunnar Sandell m.fl. (s) och Pekka Koskenvoima (mp) samt tjänstgörande ersättaren Ola Karlsson (v) till förmån för följande:

att godkänna stadsdelsförvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anföra: Vi välkomnar förslagen till krafttag mot klottret.

Hägerstens stadsdelsnämnd

Reservation mot stadsdelsnämndens beslut anfördes av vice ordföranden Kenneth Nilsson m.fl. (s), ledamoten Bengt Sundell (-) och tjänstgörande ersättaren Ann Westlund (mp) mot förslaget med hänsyn till förvaltningens förslag. Hägerstens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder det till kommunstyrelsen och stadsledningskontoret som remissyttrande.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation mot stadsdelsnämndens beslut anfördes av Roland Karlsson m.fl. (s), ledamoten Hans Enroth (v) och tjänstgörande ersättaren Yildiz Kafkas (mp) med förslag till beslut enligt följande.

Att besvara remissen med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Maria Palme m.fl. (s), ledamoten Åsa Hagelstedt m fl (v) samt Stefan Nilsson (mp) enligt följande

Om vi hade utnyttjat vår majoritet hade vi stött förvaltningens förslag

Policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm

Stadsmiljön är *allas* egendom och det är *allas* ansvar att vårda den. Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och vacker stad som vi är stolta över och där stadsmiljön inbjuder till samvaro mellan människor.

1. Klotter, olaglig graffiti och liknande skadegörelse accepteras inte. Detta gäller för alla typer av fastigheter, mark, anläggningar och fordon m.m.
2. Sanering, borttagande av klotter och liknande skadegörelse ska ske inom 24 tim (från upptäckt och/eller anmälan), prioriterat på skolor och förskolor. Stötande och rasistiskt klotter ska saneras omgående. Vid all sanering ska hantering och använda kemikalier uppfylla Stockholms stads miljököpskrav i "Miljökravspecifikation för klottersanering".
3. Genom att reagera och agera direkt vid misstanke om att ungdomar ägnar sig åt klotter och liknande skadegörelse kan vi förebygga att ungdomar drabbas av problem som skolk, missbruk och kriminalitet.
4. Skol- och fritidspersonal, socialsekreterare, föreningsaktiva m.fl. ska kontinuerligt utbildas och informeras för att bli medvetna om subkulturen runt klotter och dess riskfaktorer.
5. All skadegörelse ska polisanmälas och fotodokumenteras.
6. Alla inhyrda objekt (t.ex. byggbodar, containers) ska vara sanerade innan de ställs ut i stadsmiljön.
7. Stockholm ska vid ombyggnad, nybyggnad eller andra förändringar i stadsmiljön om möjligt eftersträva en utformning som förebygger och försvårar klotter och liknande skadegörelse.
8. Genom samarbete med detaljhandeln, bensinmackar m.fl. ska tillgängligheten minskas av sprejfarver, tuschpennor m.m. som används vid klotter.
9. Staden ska inte medverka till eller stödja verksamheter eller evenemang som inte klart tar avstånd från klotter, olaglig graffiti och liknande skadegörelse. Staden ska inte heller medverka till verksamheter som på något sätt kan väcka intresse för och leda till klotter, olaglig graffiti eller liknande skadegörelse.